

Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Комунальна установа природно-заповідного фонду дендрологічного парку
загальнодержавного значення «Криворудський» Полтавської обласної
ради
Хорольський ботанічний сад
Полтавський державний аграрний університет
Рівненський державний гуманітарний університет
Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді
Рада ботанічних садів та дендропарків України
Полтавське відділення Українського ботанічного товариства

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«БІОРІЗНОМАНІТТЯ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА МЕТОДИЧНІ
АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»
(присвячено 110 річниці заснування Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка)

16 квітня 2024 р.

м. Полтава

УДК 57(062)+574.1

Б63

Друкується за рішенням Вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (протокол № 13 від 24.04.2024 р.)

Редакційна колегія:

Дяченко-Богун Марина Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Харченко Людмила Павлівна – доктор біологічних наук, професор кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Новописьменний Сергій Анатолійович – декан факультету природничих наук та менеджменту, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Гомля Людмила Миколаївна – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Шкура Тетяна Володимирівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Красовський Володимир Васильович – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник, директор Хорольського ботанічного саду;

Рокотянська Вікторія Олексіївна – кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Сагайдак Віталіна Романівна - асистент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Прохоренко Вікторія Іванівна – старший лаборант кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Кушнірчук Анна Михайлівна – старший лаборант кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка.

Рецензенти:

Білаш Сергій Михайлович – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Полтавського державного медичного університету.

Писаренко Павло Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля Полтавського державного аграрного університету.

Б63 БІОРІЗНОМАНІТТЯ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (присвячена 110-річчю заснування Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м.Полтава, 16 квітня 2024 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г.Короленка, 2024. – с.

Вміщені матеріали фундаментального дослідження фіторізноманіття, заходів щодо його збереження та збагачення у науково- дослідних установах та навчальних закладах України. Для науковців різних профілів, біологів, екологів, фахівців заповідної справи, викладачів, учителів, аграріїв, аспірантів, магістрантів, студентів.

УДК 57(062)+574.1

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

© Авторський колектив, 2024

©ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024

ДЕКОРАТИВНІ ЛІАНИ У ВЕРТИКАЛЬНОМУ ОЗЕЛЕНЕННІ ДИТЯЧИХ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ м. ДНІПРО

Мильнікова О.О., кандидатка біологічних наук

Ільченко Л.А., кандидатка сільсько-господарських наук

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

До озеленення дошкільних навчальних закладів (дитячих садочків) вимоги особливі, що поєднують в собі функціональне призначення різних рослинних біоморф з їх безпечністю для маленьких мешканців закладів. Публікації, присвячені результатам інвентаризації деревних насаджень на територіях дитячих установ [1, 3], останнім часом періодично з'являються в науковому просторі. Це позитивна тенденція, оскільки дозволяє сподіватись на залучання цих даних для створення єдиного реєстру видів, що складають насадження обмеженого користування. На наш погляд, поза зоною уваги залишається ступінь використання деревних витких чагарників і ліан у вертикальному озелененні дитячих закладів.

Досліджена дендрофлора 4-х дитячих садочків Новокодацького району міста Дніпро: КЗО ДНЗ № 377, КЗО ДНЗ № 404, КЗО ДНЗ № 331, КЗО ДНЗ № 282, що розташовані на території спального мікрорайону Покровський.

Її таксономічний спектр презентують 79 видів, що належать до 44 родів, 25 родин, 2 класів, 2 відділів. Всього проінвентаризовано 3806 рослин. Амплітуда коливань кількості деревних видів за закладами – від 39 до 58 видів. Але серед цього різноманіття видів зовсім не вистачило місця для витких чагарників. Ліани в озелененні закладів були представлені всього двома північноамериканськими декоративними видами – *Parthenocissus quinquefolia* Planch. (з родини Vitaceae Lindl.) і *Campsis radicans* L. (з родини Bignoniaceae Pers.). Відсоток вкладу ліан в кількісні характеристики видового складу для *P. quinquefolia* і *C. radicans* – 11,1% і 0,5 % відповідно.

P. quinquefolia формує елементи вертикального озеленення в кожному з досліджених закладів з долею участі 10,4 – 12,2%. Аналогічний показник для *C. radicans* в 3-х закладах склав 0,2 – 1,9 %, тоді як для КЗО ДНЗ № 377 в

озелененні цей вид взагалі не використовувався. Оскільки *C. radicans* на території дослідних закладів був представлений молодими екземплярами, висадженими під парканом, тому вважаємо, що оцінку можливої середовищепокращувальної здатності виду доцільно надавати лише через декілька років.

P. quinquefolia в закладах використовувався в різних напрямках вертикального озеленення: для декорування паркану по периметру дослідних територій, для маскувння непоказних цегляних споруд господарського призначення і не вилучених з озеленення всохлих стовбурів дерев. Особливу уваги привертає затінення альтанок, які слугують для дітей місцем відпочинку при прогулянках на свіжому повітрі.

P. quinquefolia в декоруванні альтанок не тільки регулює розподіл світлових потоків з одночасною реалізацією пілозатримувальної здатності, а також значно знижує вітровий режим піднаметового простору, підвищує вологість повітря [2], що в цілому локально покращує мікроклімат.

Для уникнення одноманітності сприйняття елементів вертикального озеленення і формування більш стійких багатовидових культурфітоценозів пропонуємо більш активно залучати до асортименту витких рослин в насадженнях на територіях дошкільних навчальних закладів перспективні види ліан (жимолость капріфоль, гірчак бальджуанський, ломиніс виноградолистий, лимонник китайський, вістерія китайська, дикий виноград тригострокінцевий, виноградівник) та їх декоративні форми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білова П.Г., Мильнікова О.О. Особливості озеленення дошкільних навчальних закладів м. Дніпро. IV International scientific and practical conference «Researching Advanced Horizons of Global Progress: Challenges and Innovative Concepts» (December 13-15, 2023) Seville, Spain, International Scientific Unity. 2023. P. 93-95.

2. Гоцій Н.Д. Пилезатримувальна здатність найпоширеніших ліан роду *Parthenocissus* Planch. Науковий вісник НЛТУ України. 2019. Т. 29, № 1. С. 45-48.

3. Мильнікова О.О., Задорожня М.Д., Додатко А.С. Аналіз таксономічного складу дендрофлори дошкільного навчального закладу м. Дніпро. Рослини та урбанізація: Матеріали дев'ятої Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 5 березня 2020 р.). Дніпро, 2020. С. 148-149.

СОРТОВІ РЕСУРСИ В УКРАЇНІ ТА ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ЇХ ФОРМУВАННЯ

Михайлик С. М., кандидат с.-г. наук

Смутьська І. В., завідувач сектору

Український інститут експертизи сортів рослин

Гнатюк А. М., кандидат біологічних наук

Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка НАН України

Особливості фізико-географічного розташування України обумовлюють значне різноманіття кліматичних умов. У сучасному світі? де клімат є природним ресурсом, його нераціональне використання може викликати та збільшувати втрати у виробництві сільськогосподарської продукції. Значення сільськогосподарського виробництва полягає не тільки в забезпеченні продовольчої безпеки, але й в істотному впливі на зайнятість населення та ефективність усього національного виробництва.

Зміна клімату спричиняє серйозні проблеми в розвитку сільського господарства, зокрема такої галузі як рослинництво. Прогнозованими негативними наслідками зміни клімату для сільського господарства України є зростання частоти виникнення екстремальних явищ пов'язаних із водними ресурсами. Через несприятливі погодні умови щорічні втрати урожаю можуть складати від 10 до 70% і основна причина цих втрат – посухи. За оцінками

РОЛЬ ШТУЧНИХ ВОДОЙМ У ЗБЕРЕЖЕННІ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ПТАХІВ У
ЗИМОВИЙ ПЕРІОД

Луганська В.О.....168

ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРАЛІСІВ У НПП «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ»

Любинський О. І., Любінська Л.Г., Якубаш Р.А.....171

БІОРІЗНОМАНІТТЯ КОМАХ АНТРОПОГЕННО-ЗМІНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ
МІСТА

Маркіна Т.Ю., Бачинська Я.О.....175

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД ЩОДО ВИВЧЕННЯ, РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ
СУЧАСНИХ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Марценюк Т. І. Щербань М. М.179

ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК
ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

(КЕЙС КАРПАТСЬКОГО ЄВРОРЕГІОНУ)

Маслош А.І., Циганок Є.Ю.....181

ДЕКОРАТИВНІ ЛІАНИ У ВЕРТИКАЛЬНОМУ ОЗЕЛЕНЕННІ ДИТЯЧИХ
ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ м. ДНІПРО

Мильнікова О.О., Ільченко Л.А.....184

СОРТОВІ РЕСУРСИ В УКРАЇНІ ТА ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ЇХ
ФОРМУВАННЯ

Михайлик С. М., Смульська І. В., Гнатюк А. М.....186

ІНТРОДУКЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ SCHIVERESKIA PODOLICA ANDRZ.

EX DC. (BRASSICACEAE) НА ЗАХОДІ УКРАЇНИ

Могиляк М.Г., Шевчук О.П.Федоровська Я.А.189

ФІТОІНДИКАЦІЯ ВПЛИВУ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПАРКУ НА БЕТА-
РІЗНОМАНІТТЯ УГРУПОВАНЬ РОСЛИН ТРАВ'ЯНИСТОГО ЯРУСУ

Моложон К.О.....191

ПРОБЛЕМА ЗБІДНЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ВЕРХІВ'Я БАСЕЙНУ
ПРИП'ЯТІ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Нетробчук І. М.....195